

URL: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.4.2025.345363> (дата звернення: 10.12.2025).

4. Шевчук О. В., Семенишена Р. В. Вплив цифрових технологій на інклюзивну освіту: виклики та перспективи. *Інклюзія і суспільство*. 2024. № 2. С. 61–66. URL: <https://doi.org/10.32782/2787-5137-2024-2-9> (дата звернення: 10.12.2025).

5. ШІ для інклюзивної освіти - АУП. *АУП - Академія Української преси*. URL: <https://www.aup.com.ua/news/shi-dlya-inklyuzivnoi-osviti/> (дата звернення: 10.12.2025).

**ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАЛУЧЕНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
З ООП ДО АНГЛОМОВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
ІНКЛЮЗИВНОГО КЛАСУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ**

*Шевченко Світлана, вчителька англійської мови,
спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, старша вчителька
КЗ «Вінницький ліцей № 20» (Україна)*

Актуальність проблеми залучення здобувачів освіти з особливими освітніми потребами (ООП) до англomовного освітнього середовища інклюзивного класу початкової школи зумовлена необхідністю забезпечення рівного доступу до якісної освіти та створення умов для повноцінної соціальної взаємодії й мовного розвитку кожної дитини. У контексті сучасних освітніх трансформацій важливо не лише включити кожного учня до навчального процесу, а й ефективно інтегрувати його у всі його аспекти, зокрема вивчення іноземної мови як засобу комунікації та міжкультурної взаємодії.

Здобувачі освіти з ООП стикаються з низкою бар'єрів на шляху до успішного засвоєння англійської мови – від комунікативних складнощів до недостатньо адаптованого навчального середовища. Саме тому питання практичної реалізації інклюзивних підходів у викладанні англійської мови в

початковій школі набуває ключового значення для створення підтримувального, мотиваційного та безбар'єрного освітнього простору.

Як зазначають Колупаєва А.А. та Таранченко О.М. [1], інклюзивна освіта повинна передбачати не лише фізичне включення учнів з ООП до загального класу, але й організацію таких педагогічних технологій, які сприятимуть активній участі кожного здобувача у навчальному процесі (зокрема у вивченні англійської мови) та створюватимуть умови для реалізації їхнього потенціалу. Автори підкреслюють що ефективна інклюзія ґрунтується на диференціації навчального змісту, використанні адаптованих методик і матеріалів, а також на підтримці взаємодії між учнями для розвитку соціальних і комунікативних компетентностей.

Дослідники також наголошують, що інклюзивний освітній простір повинен бути адаптований до особливостей кожної дитини, створюючи підтримку для навчальної мотивації та формування компетентностей, у тому числі у сфері іноземної мови. Особлива увага приділяється ролі педагога як фахівця, здатного організувати діяльність таким чином, щоб кожен здобувач відчував себе включеним, компетентним і впевненим у своїх можливостях [2; 3].

Створення мережі інклюзивних класів та адаптація освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами вимагає, на нашу думку, синергії команд супроводу та батьків (опікунів) дитини.

Передумовами успіху команди супроводу виступають:

- випередження можливих труднощів дитини з ООП;
- забезпечення соціалізації здобувача освіти з ООП;
- взаємодія педагогів, батьків (опікунів) , асистента дитини, асистента вчителя та дитини з ООП;
- опора на сильні сторони здобувача освіти з ООП;
- забезпечення повільнішого темпу, більшого шрифту, повторних пояснень, додаткових навчальних посібників, опорних схем, візуалізації, аудіосупроводу текстів, відповідно до індивідуальних потреб;
- опора на різні органи чуття (зір, дотик, смак, запах, слух);

– поступове формування самостійності на заняттях та в побуті.

На початкових етапах залученості дитини з ООП до англomовного середовища важливою є гейміфікація. Зважаючи на сильні сторони здобувача освіти з ООП, педагог та асистент вчителя добирають оптимальні ігри для формування основ спілкування, подолання внутрішнього бар'єру щодо власного мовлення англійською, сприймання мовлення інших на слух. Зокрема, у процесі гри «Зіпсований телефон» (коли фразу чи речення передають пошепки на вушко) формуємо відчуття командної взаємодії. Мимоволі дитина з ООП починає говорити іноземною мовою (повторює за іншими), навіть якщо раніше соромилася чи боялася цього. Якщо у процесі гри необхідно, щоб дитина пересувалася класом на кріслі колісному, (а це не завжди можливо через вузькі проходи між партами), практикуємо такий варіант: для гри, вправи чи діалогу однокласники самі підходять до здобувача з ООП, формуючи команду.

У процесі іншої гри «Вгадай на дотик» складаємо у коробку чи наплічник різні предмети з теми «School». Учням та ученицям потрібно, не виймаючи предмет, вгадати предмети за формою та на дотик, назвати англійською.

Вивчаючи англійські літери, використовуємо прийом «письма» на манній крупі. Крупу висипаємо на невеликий піднос із бортиками, диктуємо або пишемо на дошці літери англійського алфавіту. Варіанти гри залежать від рівня методичної підтримки дитини з ООП, який встановлює інклюзивно-ресурсний центр; наприклад, дитині із третім рівнем підтримки буде важко сприймати літери чи слова на слух, доцільніше буде писати їх на дошці. Здобувач освіти з ООП повторює контури літер на крупі. Можна «писати» цілі фрази або слова.

Об'єднує підгрупу та стимулює спілкування англійською на початкових етапах гра «Вгадай за голосом». Добираємо її відповідно до потреб нормотипових дітей та дитини з ООП. Спільно обираємо гравця, який стає спиною до класу. Педагог жестом вказує на когось із дітей, не називаючи на ім'я. Дитина запитує того, хто стоїть спиною: «How are you?» або «How old are you?», або «What is your favourite colour?».

Гравець повертається, відповідає на запитання: «I am fine, thank you, Alina», «I am eight years old, Ivan», «I like purple, Mariia». Так гравець показує, що вгадав за голосом, хто його питає. Гру продовжуємо, доки усі не побувають на місці гравця, який вгадує за голосом. У кінці гри повинна запитувати дитина, яка була першою.

Важливе значення для залученості здобувачів освіти з ООП до англomовного освітнього середовища інклюзивного класу мають колові ігри, наприклад, гра «Clap, clap, slap!». Гру можна використовувати на початку уроку для розминки, в середині заняття замість фізкультхвилинки. У колі діти називають слова з різних тем. Повторювати ті самі слова не можна. Перед тим, як кожен гравець називає слово, всі повинні двічі плеснути, один раз ляснути себе по колінах. Темі для гри можуть бути: «Animals», «Numbers», «Food», «Actions», «Colours», «Irregular Verbs», «Adjectives», «Parts of Body», «Hobbies», «Drinks», «Jobs» тощо.

Доцільно також використовувати гру «Words»: називати слова, щоб на початку був останній звук попереднього. Звертаємо увагу дітей, що саме звуки використовуємо в цій грі, а не літери. Наприклад, map-pencil-lion-next-tent-tram-mosquito-open...

Загалом, досягаємо в інклюзивному класі поставлених цілей: створити ситуацію успіху для кожного здобувача освіти, сприяти взаємодії нормотипових дітей із дітьми з ООП, мотивувати всю підгрупу спілкуватися англійською з педагогом та з однокласниками. Таким чином, практичні аспекти залученості здобувачів освіти з ООП до англomовного освітнього середовища інклюзивного класу початкової школи вимагають комплексного підходу, що поєднує адаптовані навчальні стратегії, підтримувальну педагогічну взаємодію та розуміння індивідуальних потреб кожного учня.

Список використаних джерел:

1. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта. Педагогічні технології інклюзивного навчання: навчально-методичний посібник. Харків: Ранок, ВГ Кенгуру, 2018. 140 с.

2. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта. Путівник для педагогів та батьків дітей з особливими потребами. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі (початкова ланка): навчально-методичний посібник. Харків: Ранок, ВГ Кенгуру, 2018. 112 с.

3. Wasyluk A., Kit H. O współczesnych technologiach nauczania inkluzyjnego. Pedagogika Społeczna. WSNS Pedagogium. Warszawa, 2021. Nr 1-2. S. 273-283.

Секція 2

НОРМОТИПОВІ ДІТИ ДОШКІЛЬНОГО І МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОЇ ЧУТЛИВОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЗАСОБАМИ МУЗИКИ

Андрійців Орест, провідний концертмейстер

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

Визначальну роль в творчому розвитку дітей молодшого шкільного віку відіграє музичне мистецтво, яке узагальнює естетично-емоційний досвід й естетичне ставлення особистості до життя; розкриває основи формування естетичного відношення дітей до мистецтва у процесі музично-творчої діяльності. Як спосіб засвоєння культурних надбань та оточуючого світу, як складова частина духовного життя людини мистецтво, зокрема, музика відіграє важливу роль як невід’ємна складова культури народу.

Дослідженням наукового феномену творчості та емоційного розвитку займалися багато відомих педагогів та психологів таких, як Н. Бабіч, Т. Дуткевич, Л. Суботіна, О. Пеклун, Л. Ткаченко, з педагогіки музичного мистецтва – Л. Масол, О. Поліщук, О. Рудницька, О. Щолокова. Психолого-